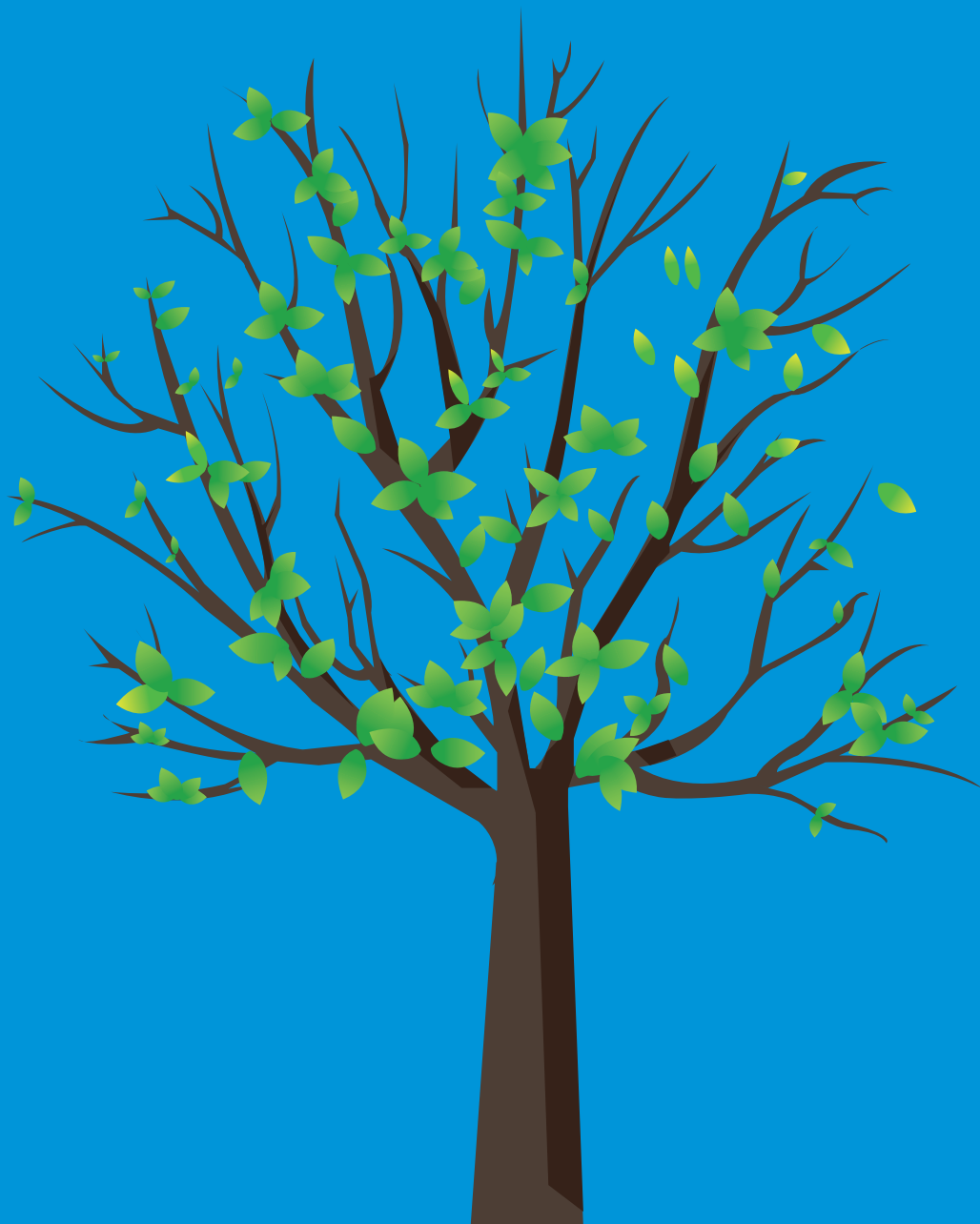

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Skolmaterial FN-DAGEN 2016

Fira FN-dagen och lär dig om utbildning med Svenska FN-förbundet

Skolgång – en nyckel till utveckling

Världens ledare har enats om Agenda 2030 med globala mål för att utrota fattigdomen i världen. Målen gäller mellan år 2016 och 2030. Mål nummer fyra handlar om utbildning och enligt det ska alla barn i världen få möjlighet till utbildning av bra kvalitet som ger dem viktiga kunskaper. Utbildning pekas också ut som en förutsättning för att nå många andra av de 17 viktiga målen.

I årets material inför FN-dagen den 24 oktober, som Svenska FN-förbundet tagit fram, har vi därför valt att fokusera på just utbildning. Med materialet vill vi uppmuntra skolelever och lärare att fundera över vad utbildning betyder och vad vi kan göra för att alla barn ska få gå i skolan. Materialet innehåller fakta, berättelse och film om situationen när det gäller utbildning, samt diskussionsfrågor och övningar som ni kan arbeta med i klassrummet. Det består av tre olika delar, med ökande svårighetsnivå. Du som lärare avgör vilken eller vilka som passar din klass. I materialet finns också en tävling där eleverna får använda sin kreativitet för att skapa skolgång för alla. De vinnande bidragen kommer att publiceras i FN-förbundets medlemstidning *Världshorisont* och på www.fn.se samt belönas med en present till klassrummet.

Välkommen att uppmärksamma FN-dagen och allas rätt till utbildning!

FAKTA OM FN-DAGEN OCH AGENDA 2030

FN-dagen firas den 24 oktober. Det datumet 1945 trädde FN-stadgan i kraft och FN bildades. Man kan alltså säga att FN-dagen är FN:s födelsedag.

FN-dagen har firats sedan 1948. 1971 rekommenderade FN:s generalförsamling att dagen skulle uppmärksammas av medlemsstaterna som en nationell högtidsdag.

Genom *Agenda 2030* har världens ledare förbundit sig till 17 globala mål för att uppnå tre fantastiska saker under de kommande 15 åren. De globala målen syftar till att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen och att lösa klimatkrisen.

De globala målen gäller i alla länder och för alla människor. Information om målen hittar du på www.globalamalen.se.

Tips!

- Vad kan du om läget i världen?
Testa dina kunskaper och utmana dina vänner med quizappen *Världskoll*, gratis i App Store och Google Play.
- Testa vem du skulle vara i ett annat land på www.varldskoll.se/vem-skulle-du-vara/
- Se FN-förbundets film om skolmatsprojektet i Etiopien, du hittar den på www.fn.se/skolmat. Där finns också diskussionsfrågor som ni kan arbeta vidare med i klassrummet.
- Hitta fler sätt att engagera er skola i FN-frågor på www.fn.se/skola.

NIVÅ 1 ALLA SKA FÅ GÅ I SKOLAN

Det här är Wolela, som är 12 år gammal. Hon går på Adharemeleaskolan i Etiopien. I den skolan får barnen gratis skolmat tack vare FN, Förenta Nationerna. Wolelas pappa är bonde och hennes mamma tar hand om hemmet. Hennes mamma har inte fått gå i skolan som Wolela gör.

Wolela tycker att det är viktigt att gå i skolan för att lära sig saker.

- Mitt favoritämne är engelska och matte, berättar Wolela. Matte är svårt men jag älskar det.

Wolela har en bästis i sin klass som hon brukar göra läxorna ihop med efter skolan. Hon har också en storebror och en lillasyster som också går i samma skola. När Wolela får tid över gillar hon att spela volleyboll. Wolela vet att det är viktigt att gå i skolan för att få en bra framtid.

- Jag drömmer om att hjälpa mina föräldrar och ge dem ett bättre liv, säger hon.

I många länder i världen är det precis som för Wolela och hennes familj, att barnen kan gå i skolan fast deras föräldrar inte fick göra det när de var små. Att så många fler barn går i skolan nu än förr gör att världen snabbt blir bättre och att många människor slipper vara fattiga.

DISKUTERA

Alla barn i världen går inte i skolan. Det finns olika anledningar till det. Det kan handla om barn som bor i ett land där det är krig eller har hänt en naturkatastrof, till exempel en översvämning som förstört skolan. Det kan också vara för att det är väldigt långt till skolan eller svårt att ta sig dit. Eller så kan det vara för att familjen är fattig och föräldrarna bestämt att barnen ska vara hemma eller hjälpa till med arbete istället. *Diskutera med dina kompisar om hur det skulle kännas att inte få gå i skolan. Vad tror du skillnaden är för ett barn som växer upp och går i skolan jämfört med ett som inte gör det?*

ÖVNING

Rita ett stort träd på några blädderblocksblad eller annat stort papper och sätt upp i klassrummet. Överst kan ni skriva en rubrik som klassen tycker passar, till exempel: *Alla ska få gå i skolan*, eller något annat ni väljer. Alla elever får rita och klippa ut var sitt äpple och skriva in en idé om vad som kan göras för att alla barn ska få gå i skolan. Sedan får alla berätta sin idé för klassen och tejpa eller klistra upp äpplet i trädet. Låt gärna trädet sitta kvar i klassrummet en tid som en påminnelse om hur viktigt det är att alla får gå i skolan.

FÖRKLARINGAR

- **FN, Förenta Nationerna** – bildades 1945 för att främja fred, utveckling och mänskliga rättigheter i världens alla länder.
- **Gratis skolmat** – FN har i över femtio år satsat på gratis skolmat i länder runt om i världen. Det är ett mycket effektivt sätt att få fler barn i fattiga länder att gå i skolan.
- **Fattigdom** - FN pratar om extrem fattigdom som betyder att försöka överleva på mindre än 1,90 dollar om dagen, vilket motsvarar ungefär 16 svenska kronor. Fattigdomen minskar i världen och nu är det 1 miljard färre människor som är extremt fattiga än för 25 år sedan.
- **Barn i skolan** – att barn får gå i skolan är viktigt på många sätt. För barnet är det så klart viktigt att få lära sig läsa, skriva, räkna och mycket mer. För familjen är det också bra, men även för hela landet är det väldigt viktigt att barn får gå i skolan. Länder som satsar på att låta barn gå i skolan utvecklas mycket bättre än de som inte gör det.

NIVÅ 2 EN SKOLDAG HÄR OCH DÄR

I Adharemeleaskolan i Etiopien går 280 barn. Av dem är 110 pojkar och 170 flickor. Området runt om skolan som barnen bor i är väldigt fattigt och torrt. Just i år är det ännu torrare än vanligt eftersom regnet som brukar komma två gånger per år inte kom i år. Det gör att många familjer inte har tillräckligt med mat hemma. I skolan får barnen mat tack vare FN:s skolmatsprojekt. De får samma mat varje dag – en sorts gröt gjord på majs och sojamjöl med olja och salt, men barnen klagar

inte, de gillar maten. Rektorn på skolan berättar: ”Vi har kämpat för att få hit skolmatsprojektet och torkan gör det ännu viktigare. För många av barnen är det den enda mat de äter. De skulle inte komma om det inte var för maten. Men, vi har svårt att få den att räcka.” Rektorn berättar också att det är få elever som hoppar av skolan. Många elever är duktiga och kommer att fortsätta studera. Ju längre ett barn går i skolan, desto bättre är det.

Här ser du ett exempel på hur ett schema kan se ut. Detta gäller för årskurs fyra på fredagar och lördagar. Utöver det som står på schemat får eleverna även information om hälsa, HIV/AIDS och mänskliga

rättigheter. De har även tid för litteratur och poesi samt meddelanden från skolan. Varje dag inleds med en flaggceremoni för alla elever och lärare.

A handwritten school schedule on a grid. The left column lists times in Amharic (e.g., 7:30-8:00, 8:00-8:40). The right column lists subjects and activities in Amharic (e.g., flag ceremony, science, English, math, RAST, Amharic, cleaning). The schedule is for Friday and Saturday.

	TID	FJÄRDE KLASS
FREDAG	7:30-8:00	Flaggceremoni
	8:00-8:40	Vetenskap
	8:40-9:20	Engelska
	9:20-10:00	Matematik
	10:00-10:15	RAST, eleverna får mat
	10:15-10:55	Amharic
	11:35-12:15	Alla elever städar skolan och områden runt omkring
LÖRDAG	7:30-8:00	Flaggceremoni
	8:00-8:40	Matematik
	8:40-9:20	Engelska
	9:20-10:00	Vetenskap
	10:00-10:15	RAST, eleverna får mat
	10:15-10:55	Sport
	10:55-11:35	Amharic
	11:35-12:15	Vetenskap

DISKUTERA

Vad är det för skillnad på en skoldag i Sverige och i Etiopien, tror du?

På schemat från Etiopien kan du se en etiopisk skoldag. Diskutera tillsammans med några kompisar hur det är att gå i skolan i Etiopien jämfört med i er skola.

- Vad är skillnaderna på själva skolbyggnaden, tror ni?
- Hur många barn går på varje skola?
- Vad äter ni före skolan och vad äter barnen på Adharemeleaskolan?
- Hur tar ni er till skolan och hur tror ni barnen i Etiopien kommer dit?
- Vad gör ni efter skolan och vad tror ni att barnen i Etiopien gör?

- Har ni samma ämnen som de?
- Vilket är ditt favoritämne?
- Vilka ämnen tror du är viktigast i Etiopien? Är det samma ämnen som i Sverige?
- Vad är det för lunch i Etiopien och Sverige?
- Vad vill ni förändra i er skola och vad tror ni att barnen i Etiopien vill förändra i sin?

UPPGIFT

Skriv en dagbokssida eller rita en bild av en vanlig dag i skolan som om du vore ett barn i Adharemeleaskolan. Använd de tankar som kom upp när ni diskuterade i uppgiften.

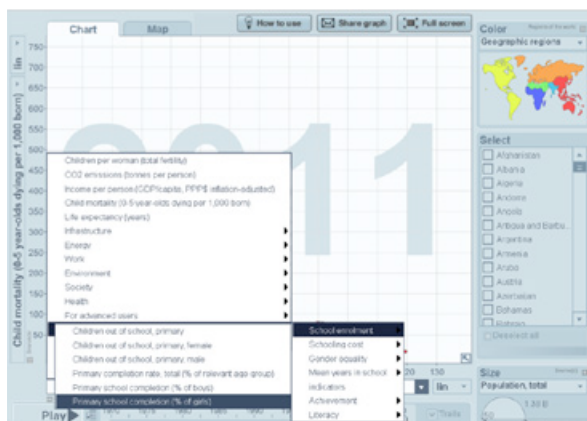
NIVÅ 3 EN FÖRBASKAD SKILLNAD

Se filmen *En förbaskad skillnad* på www.varldskoll.se/film

DISKUTERA/UPPGIFTER

1. Filmen handlar om utbildning och hur det påverkar livet. I filmen nämns att 9 av 10 barn i världen börjar skolan. Gå in på sidan www.varldskoll.se och klicka på [jämför länder](#). Här kan du jämföra Sverige med andra länder. Välj ut tre länder från olika delar av världen och titta på hur skolinskrivningen ser ut i respektive land. Är det stora skillnader eller likheter mellan länderna? Diskutera i grupp vad ni tror är anledningen till det? Sök gärna information om länderna på nätet som kan förklara skillnader och likheter.
2. I filmen nämns att flickor som gått i skolan får barn senare i livet och ofta färre barn. Deras barn har också större chans till ett friskt liv. Det är faktiskt dubbelt så vanligt att barn till kvinnor som har gått ut skolan överlever sin femårsdag än att barn till kvinnor som inte har fått utbildning gör det. Fundera över varför det är så här? Gör research om spädbarnsdödlighet genom att gå in på www.gapminder.org och klicka på gapminder world. Då får du upp diagram där du själv kan välja vad du vill jämföra. Välj [Child mortality](#) på Y-axeln (den stående axeln). Gå sedan till X-axeln och välj [Education](#) och underrubriken [School enrolment](#) och sedan [Primary school completion \(5% of girls\)](#). Då får du en överblick över hur olika länder ligger till. I högerspalten kan du välja specifika länder som intresserar dig. Testa att jämföra spädbarnsdödligheten med ett antal olika faktorer som ni väljer på X-axeln för att se hur det påverkar. När ni testat er fram ett tag – skriv ner era slutsatser om vad som påverkar spädbarnsdödlighet och varför ni tror att det är så.
3. Om alla barn i världen fick lära sig läsa skulle 171 miljoner människor kunna ta sig ur fattigdom. Men hur många är egentligen fattiga idag? Sök rätt på den siffran och räkna ut hur mycket fattigdomen skulle minska i procent om 171 miljoner av dem tog sig ur fattigdom. Utgå från FN:s definition av fattigdom som människor som försöker klara sig på 1,90 dollar om dagen, vilket motsvarar ungefär 16 svenska kronor. Finns det någon annan satsning som ni tror skulle kunna minska fattigdomen lika mycket? Vad skulle det vara i så fall?
4. Arbeta i grupper och rita upp en cirkel på ett papper. Tänk er att cirkeln motsvarar en budget på 100 miljoner kronor som ni ska använda för att utrota fattigdomen i ett land. Vad skulle ni använda pengarna till? Det kan underlätta att först göra en lista på möjliga åtgärder. Diskutera sedan i gruppen hur ni vill fördela era resurser. Som inspiration kan ni gå in på sidan www.openaid.se och se hur Sveriges bistånd fördelas på olika sektorer, generellt och inom varje land. Rita in de budgetposter ni vill satsa på i cirkeln i form av "tårtbitar" av olika storlek. Avsluta övningen med att presentera er budget för resten av klassen och motivera varför ni prioriterat som ni gjort.

Alla barn har rätt att få gå i skolan. 9 av 10 barn gör det, men fortfarande saknas många barn. Inspireras av filmen *En förbaskad skillnad*, www.varldskoll.se/film och låt eleverna visa hur de tycker att vi ska komma till fem av fem stjärnor när det gäller skolgång, dvs. att alla barn går i skolan. Utarbeta ett förslag till FN om vad som behöver göras för att alla barn ska få tillgång till skolgång och visa det på ett kreativt sätt. Det kan vara att till exempel rita, skriva en berättelse, spela in en film, använda foto, collage eller musik som visar hur vi uppnår skolgång för alla!

Skicka era bidrag elektroniskt till fndagen@fn.se. Ange skola, klass, antal deltagare och kontaktuppgifter. Ska

du skicka stora filer rekommenderar vi dig att använda en tjänst som www.wetransfer.com eller www.sprend.se istället för att bifoga dem i mejlet. Vi kommer att utse ett vinnande bidrag för lågstadiet, ett för mellanstadiet, ett för högstadiet och ett för gymnasiet. De vinnande bidragen kommer att publiceras i FN-förbundets tidning *Världshorisont* och på www.fn.se samt får en FN-flagga till klassrummet och en present till alla elever i klassen. Alla deltagande skolor kommer också att få tillgång till ett diplom att skriva ut till sina elever. Gör gärna en utställning på skolan med alla elevers bidrag!

Skicka in bidragen senast fredagen den 11 november.

SVENSKA FN-FÖRBUNDET

Svenska FN-förbundet arbetar för en bättre värld. En värld där de mänskliga rättigheterna respekteras, där väpnade konflikter förebyggs, hanteras och löses, där det råder social och ekonomisk rättvisa och där utvecklingen är hållbar. Vi påverkar politik, informerar och samlar in pengar till viktiga FN-projekt, till exempel för att barn ska få möjlighet att gå i skolan och för att stoppa barnäktenskap. Alla som vill vara med kan bli medlemmar i FN-förbundet eller skänka en gåva till något av våra projekt. www.fn.se

Materialet produceras med stöd från Sida. Sida har ej deltagit i produktionen och ansvaret för innehållet är utgivarens. Foto: Svenska FN-förbundet